

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2025.25.31>

Карапетян О.О.,

*здобувач кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізький національний університет*

ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМИ ЯК ОБ'ЄКТ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ: ВИКЛИКИ ДЛЯ СВОБОДИ СЛОВА

Вступ. Стрімкий розвиток цифрових технологій, зокрема поширення онлайн-платформ (соціальних мереж, відеохостингів, месенджерів тощо) радикально трансформували комунікаційне середовище, відкривши нові можливості для реалізації права на свободу вираження поглядів. Водночас така трансформація породила масштабні загрози інформаційній безпеці, правам людини, демократичним інститутам та правопорядку. У відповідь на нові виклики держава змушена адаптувати механізми публічного управління до специфіки цифрового простору, зокрема шляхом адміністративно-правового регулювання діяльності онлайн-платформ.

Юридична природа онлайн-платформ залишається дискусійною, оскільки вони не є класичними ЗМІ, проте виконують аналогічні або навіть ширші функції з поширення масової інформації, модерації контенту та впливу на громадську думку. Внаслідок цього актуалізується потреба у визначенні правового статусу таких платформ як об'єкта адміністративного впливу, встановленні меж законного втручання держави, а також механізмів захисту свободи слова в цифровому середовищі.

Особливого значення ці питання набувають в умовах збройної агресії проти України, коли державні органи вживають рішучих заходів для протидії дезінформації, кіберзагрозам і ворожій пропаганді. Водночас існує ризик надмірного обмеження цифрових прав, що може призвести до прихованої цензури або підриву довіри до держави.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є комплексне дослідження адміні-

стративно-правового регулювання діяльності онлайн-платформ крізь призму дотримання стандартів свободи слова, міжнародного досвіду та конституційно-правових принципів, з урахуванням українського контексту.

Методологічну основу статті становить комплекс загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження, що забезпечили всебічне та системне осмислення предмета роботи.

Зокрема, використано діалектичний метод, який дозволив проаналізувати динаміку розвитку адміністративно-правового регулювання онлайн-платформ у контексті цифровізації суспільства та трансформації правової природи свободи слова. Системно-структурний підхід застосовано для виокремлення ключових елементів адміністративного впливу та виявлення взаємозв'язків між правовими нормами, суб'єктами регулювання та об'єктами впливу. Порівняльно-правовий метод використано для аналізу міжнародного досвіду регулювання онлайн-простору, зокрема нормативних підходів Європейського Союзу, Німеччини, Франції та США, що дозволило ідентифікувати релевантні для України моделі співрегуляції. Формально-юридичний метод застосовано під час дослідження чинного українського законодавства, судової практики та міжнародних стандартів у сфері прав людини. Також використано емпіричні елементи аналізу, зокрема огляд актуальних кейсів державного втручання в роботу онлайн-платформ в умовах збройного конфлікту та гібридної агресії.

Результати дослідження. Онлайн-платформи в сучасному світі стали одним з голов-

них інструментів комунікації, поширення інформації та формування суспільної думки. Вони не лише сприяють реалізації свободи слова, а й суттєво впливають на демократичні процеси, національну безпеку та соціальну стабільність. У зв'язку з цим виникає потреба в ефективному адміністративно-правовому регулюванні їхньої діяльності.

З одного боку, держава зобов'язана захищати національну безпеку, протидіяти дезінформації, мові ворожнечі, кібератакам. З іншого – заходи втручання не мають порушувати фундаментальні права людини, зокрема свободу вираження поглядів. Саме тому надзвичайно важливо визначити межі легітимного державного втручання, що відповідали б принципам правової держави, були пропорційними та не призводили до цензури.

Онлайн-платформи є цифровими сервісами, що забезпечують обмін інформацією, комунікацію, створення і поширення контенту (соціальні мережі, відеохостинги, месенджери тощо). Вони стали основною інфраструктурою сучасного інформаційного простору, замінивши традиційні медіа.

В Україні кількість користувачів онлайн-платформ постійно зростає. Уже в 2019 році Facebook мав близько 13 млн українських користувачів. У передвиборчий період 2019 року 27% громадян отримували новини із соцмереж, а під час повномасштабного вторгнення РФ – понад 76% українців зверталися до соціальних платформ як основного джерела інформації (КМІС, травень 2022) [1]. Аналогічно, за дослідженням «Рейтингу» (2024), Telegram став найпопулярнішим джерелом новин (47% опитаних), далі – YouTube (26%) та офіційні джерела [2].

Онлайн-простір став не лише каналом комунікації, а й ареною суспільно-політичних дискусій, цифрової журналістики, громадського активізму. У цьому середовищі свобода слова реалізується найповніше, адже користувачі мають можливість вільно публікувати думки, обмінюватися інформацією, об'єднуватися за інтересами.

Конституція України гарантує право на свободу слова та поширення інформації (ст. 34), а інтернет-платформи є одним з головних інструментів реалізації цього права в цифрову добу.

Проте, масове використання онлайн-платформ породило й нові загрози, зокрема поширення фейків, дезінформації, мови ворожнечі, порушення приватності, пропаганди. За результатами опитувань, соціальні мережі вважаються головним джерелом дезінформації (53%) [2]. Анонімність, глобальність і відсутність належного контролю ускладнюють боротьбу з правопорушеннями у цифровому просторі.

Наявний дисбаланс між широкими можливостями для самовираження і слабким правовим контролем вимагає формування збалансованого адміністративно-правового механізму регулювання. Йдеться не лише про встановлення обмежень, а й про створення гарантій дотримання прав людини у цифровому середовищі. Завдання полягає у досягненні балансу: мінімізувати шкоду від неправного контенту, не допустивши при цьому надмірного втручання держави та порушення свободи вираження поглядів.

Зростання впливу онлайн-платформ поставило перед державами складне завдання – визначити межі допустимого втручання в їхню діяльність задля захисту інформаційної безпеки, не порушуючи при цьому свободу слова. В українському суспільстві ця дилема викликає суперечки: 49% громадян побоюються надмірного обмеження прав і свобод, тоді як 44% підтримують регулювання задля протидії зовнішнім загрозам [2].

При цьому вкрай важливо диференціювати державне регулювання та цензуру. Правові інструменти контролю інформаційного простору здатні не лише не суперечити свободам, а й зміцнювати їх, як це доводить досвід традиційних ЗМІ. Там діють чіткі стандарти, механізми відповідальності, саморегуляція й санкції, що слугують інтересам суспільства та захисту прав аудиторії.

На відміну від класичних медіа, у сегменті новітніх цифрових платформ нерідко спостерігається правовий вакуум. Наприклад, анонімні Telegram-канали часто працюють поза межами правового поля, поширюючи приховану рекламу, фейки й маніпуляції під прикриттям свободи слова. Така ситуація порушує права користувачів на достовірну інформацію та загрожує демократичному дискурсу.

Реальними загрозами сьогодення виступають: дезінформація, втручання у вибори, поширення мови ворожнечі, що цілком обґрунтовує необхідність певного державного втручання. Саме тому більшість демократичних країн відмовилися від концепції «абсолютної свободи в інтернеті» як хибної та небезпечної. Як зазначає Центр стратегічних комунікацій, «повна свобода» у цифровому просторі створює сприятливі умови для зловживань і підриву самих засад свободи слова [3].

Поштовхом до активізації регуляторних процесів стали глобальні події, як-от втручання у вибори у США (2016), а також широке розповсюдження дезінформації через соцмережі. У відповідь низка держав (Німеччина, Канада, Австралія) запровадили законодавчі акти щодо функціонування онлайн-платформ, прозорості їхніх алгоритмів і боротьби з шкідливим контентом.

Європейський Союз створив нову нормативну парадигму, ухваливши Регламент про цифрові послуги (DSA) [4] та Регламент про цифрові ринки (DMA) [5] у 2022 році. DSA покликаний підвищити прозорість платформ, забезпечити оперативне видалення незаконного контенту, встановити механізми модерації та запобігати порушенням прав користувачів. Він спрямований на баланс між свободою вираження і публічним порядком у межах правової держави.

В Україні також простежується певна еволюція. Якщо раніше будь-яке втручання в онлайн-простір ототожнювалося із цензурою, то нині, в умовах гібридної війни з РФ, відбувається переоцінка цих підходів. Навіть

серед правозахисників зростає розуміння необхідності обмеженого, але ефективного правового регулювання.

Знаковим прикладом стала заборона в 2017 році російських соцмереж «ВКонтакте» і «Однокласники», які використовувалися для антиукраїнської пропаганди та збору персональних даних [6]. Цей крок викликав суспільний резонанс і полярні оцінки, але водночас засвідчив готовність держави діяти в умовах інформаційної війни.

Останнім часом в центрі уваги опинився Telegram, який технологічно пов'язаний із РФ і може становити загрозу безпеці. У 2023–2024 роках розглядалася ідея обмеження або спеціального регулювання цього сервісу, що викликало активні дебати в суспільстві [7].

Таким чином, зростає усвідомлення потреби у правовому врегулюванні діяльності онлайн-платформ, що забезпечувало б інформаційну безпеку, не нівелюючи демократичних свобод. Українське суспільство поступово рухається до правової інтеграції цифрового простору в загальнонаціональну систему публічного управління та захисту прав людини.

Захист національної безпеки та свобода слова не є протилежними цінностями, а взаємодоповнюють одна одну в межах демократичного правопорядку. У демократичних державах спостерігається тенденція до формування збалансованих, пропорційних обмежень, спрямованих на нейтралізацію реальних загроз без надмірного обмеження прав.

Показовим прикладом є позиція США, які традиційно приділяють особливу увагу свободі вираження. Так, у березні 2024 року Конгрес схвалив законопроект щодо можливої заборони TikTok, якщо він залишатиметься під контролем китайських бенефіціарів [8]. Це обґрунтовано побоюваннями щодо збору даних та маніпуляцій громадською думкою в інтересах КНР. Навіть у такій ліберальній юрисдикції готові обмежувати доступ до платформ заради безпеки.

Інший приклад – Twitter (нині X), який після зняття обмежень на модерацію у 2022 році перетворився на канал поширення російської, китайської та іранської пропаганди. Єврокомісія та DFRLab зафіксували істотне зростання дезінформації після заяв Ілона Маска про «максимальну свободу слова» [9].

Всі ці випадки свідчать, що відсутність регулювання сприяє поширенню маніпуляцій і мови ворожнечі, підриває довіру до інформації, провокує насильство, дестабілізує демократію. В українському контексті це особливо актуально: пропагандистські наративи РФ стали інструментом гібридної агресії та інформаційним супроводом воєнних злочинів.

Відповіддю має бути виважене правове регулювання онлайн-середовища. Його мета – мінімізувати деструктивний контент і зберегти свободу слова для добросовісних користувачів.

В Україні важливим кроком стало прийняття Закону «Про медіа» (№ 2849-IX) [10], який з 31 березня 2023 року поширив правове регулювання на онлайн-медіа, платформи спільного доступу до відео (YouTube, TikTok тощо) та навіть соціальні мережі.

Закон базується на європейській Директиві про аудіовізуальні медіапослуги (AVMSD) і передбачає: обов'язки онлайн-платформ щодо захисту від шкідливого контенту, вікових обмежень тощо; повноваження Національної ради з питань телебачення і радіомовлення як центрального органу регулювання; можливість накладення санкцій – від попередження до судового звернення про анулювання реєстрації у разі систематичних порушень; багаторівневу процедуру притягнення до відповідальності (чотири зафіксовані порушення за місяць); судовий контроль за рішеннями Нацради як запобіжник зловживань.

Окрім Нацради, у сфері регулювання інтернет-контенту важливу роль відіграють інші органи. Міністерство культури та інформаційної політики опікується інформаційною безпекою, а при ньому діє Центр стратегічних комунікацій, що здійснює моніторинг загроз

та взаємодіє з платформами. У сфері кібербезпеки функціонують Держспецзв'язку та Наццентр кібербезпеки, а СБУ й інші правоохоронні органи можуть ініціювати блокування протиправного контенту за судовим рішенням.

В Україні напрацьовуються нові законодавчі ініціативи щодо регулювання онлайн-платформ. Зокрема, у 2023 році було запропоновано врегулювати використання месенджерів із функціями масового розповсюдження інформації (на зразок Telegram). Законопроект передбачає вимоги до таких сервісів щодо модерації контенту, співпраці з регулятором, а у разі відмови – можливість обмеження доступу. Це стало реакцією на активне використання анонімних каналів для деструктивних інформаційних кампаній. Наприкінці 2023 року уряд передав адміністрації Telegram список проблемних каналів, а представники платформи заявили про готовність реагувати. Такий підхід ілюструє модель ко-регуляції – спробу вирішення проблеми без примусового втручання, з можливістю подальшого застосування правових механізмів [7].

Попри позитивні зрушення, правове регулювання онлайн-простору в Україні залишається непослідовним. Постають питання щодо ефективного впливу на глобальні платформи (Meta, Google тощо) та ролі національного регулятора. У перспективі не виключено створення спеціалізованого міжвідомчого органу з питань інтернет-регулювання. Водночас уже використовуються наявні інструменти: блокування санкційних ресурсів, діяльність Центру протидії дезінформації, законодавчі ініціативи щодо медіаграмотності та політичної реклами в соцмережах. Держава також покладається на саморегуляцію: фактчекінг, кодекси поведінки, інформаційні кампанії. Проте без системної законодавчої бази їхня ефективність обмежена.

Розвиток нормативного поля відбувається як у відповідь на внутрішні виклики війни та пропаганди, так і в контексті євроінтеграції. Україна зобов'язана адаптувати своє законо-

давство до стандартів ЄС, зокрема імплементувати Регламент DSA і майбутній Акт про свободу медіа.

Міжнародний досвід демонструє різні моделі регулювання. У Європейському Союзі діє найповніше нормативне поле – зокрема, Регламент про цифрові послуги (DSA, 2022), що встановлює особливі вимоги до так званих VLOP/VLOSE – платформ і пошуковиків з аудиторією понад 45 млн користувачів (серед них Facebook, Google, Twitter (X), TikTok, YouTube тощо) [9].

Згідно з DSA, дуже великі платформи зобов'язані: оцінювати системні ризики для прав людини, суспільного дискурсу, безпеки, впливу алгоритмів тощо, і вживати ефективних заходів для їх мінімізації; надавати доступ до алгоритмів і внутрішніх даних регуляторам та незалежним експертам; виконувати кодекси поведінки, зокрема щодо боротьби з дезінформацією; підвищувати прозорість: пояснювати користувачам принципи рекомендаційного контенту та давати змогу відмовитися від персоналізованої стрічки; обмежувати мікротаргетинг реклами, особливо щодо дітей або на основі чутливих персональних даних [5].

Контроль за дотриманням DSA здійснює Європейська комісія, яка отримала прямі наглядові повноваження. Порушення тягнуть за собою штрафи до 6% глобального обороту компанії.

DSA забезпечує баланс між захистом свободи вираження і боротьбою з дезінформацією, регламентуючи відповідальність технологічних гігантів за наслідки діяльності. Крім того, Регламент про цифрові ринки (DMA) обмежує монополізм платформ, зокрема змушує Google припинити просування власних сервісів у результатах пошуку [4]. Хоч DMA і не стосується безпосередньо свободи слова, він сприяє різноманіттю онлайн-середовища та конкурентності.

Європейський акт про свободу медіа (EMFA), який перебуває на фінальній стадії ухвалення, має на меті гарантувати редак-

ційну незалежність та плюралізм у цифрову добу. Регламент прямо забороняє втручання держав у діяльність ЗМІ, у тому числі примушування до певного висвітлення подій або використання шпигунських програм. Акт виступає запобіжником проти надмірного регулювання, навіть у рамках боротьби з дезінформацією, і формує збалансовану інформаційну екосистему – з відповідальністю платформ і водночас обмеженнями для урядів [11].

Національні моделі в Європі демонструють різні підходи. У 2017 році Німеччина першою запровадила закон NetzDG, який зобов'язав соцмережі протягом 24 годин видаляти незаконні повідомлення (мову ворожнечі, заклики до насильства тощо) після скарги. За невиконання передбачено штрафи до 50 млн євро. Попри критику за можливу «автоматичну цензуру», NetzDG став зразком для інших країн [12].

У Франції в 2020 році було ухвалено закон про боротьбу з онлайн-ненавистю (Loi Avia, 2020), але його ключові положення Конституційна рада скасувала як непропорційні. Наразі Франція інтегрує положення Регламенту DSA замість створення окремих радикальних норм [13].

США обрали принципово іншу модель. Основою правового підходу є Розділ 230 Закону про телекомунікації (1996), що звільняє платформи від відповідальності за контент користувачів і дозволяє їм модерацію на власний розсуд. Перша поправка Конституції США майже унеможливує втручання держави в контент, за винятком вузьких категорій (наприклад, заклики до насильства) [14].

Дана модель стимулювала стрімкий розвиток платформ, але призвела й до системних проблем: зловживання дезінформацією, втручання у вибори, поширення радикалізму. Останніми роками в США активізувалися дискусії про реформу Розділу 230: одні вважають, що платформи «цензурують» політичні голоси, інші – що недостатньо протидіють фейкам. Попри це, зміни не закріплено

на законодавчому рівні. Основна стратегія США – саморегуляція за суспільного тиску та через розслідування.

Виняток становить питання національної безпеки. У випадку з TikTok Конгрес США вдався до прямих дій, обґрунтовуючи це ризиками передачі даних Китаю [8]. Таким чином, навіть у США допускається втручання, якщо платформа асоціюється з ворожим впливом.

Досвід Сполучених Штатів наочно демонструє плюси та мінуси мінімального державного втручання. Відповідне регулювання сприяє свободі слова, але водночас не гарантує захисту від масових інформаційних загроз. Україна, яка не має аналогічних ресурсів і перебуває в умовах війни, не може дозволити собі подібну модель. Водночас, американський приклад свідчить, що й без законодавчого тиску компанії здатні самостійно запроваджувати політики протидії дезінформації – задля захисту репутації чи на тлі загрози майбутніх обмежень.

Європейські демократії обирають модель співрегуляції – взаємодію держави з платформами без прямої цензури. Саме цим шляхом йде ЄС, і Україна, як держава-кандидат, поступово інтегрує ці принципи у своє правове поле. Усі втручання повинні відповідати міжнародним стандартам і принципу дотримання свободи слова.

Стаття 34 Конституції України передбачає можливість обмеження свободи вираження поглядів лише на підставі закону та за наявності легітимної мети: захисту нацбезпеки, громадського порядку, прав інших осіб тощо. Аналогічні положення закріплені у ст. 10 Європейської конвенції з прав людини, тому державне регулювання онлайн-контенту має здійснюватися виключно в межах цих критеріїв.

З огляду на це, доцільно визначити головні орієнтири для національного законодавця, які сприятимуть формуванню ефективної, правомирної та збалансованої моделі регулювання онлайн-простору:

1. *Відповідність міжнародним стандартам.* Норми мають бути чіткими, передба-

чуваними та переслідувати легітимну мету. Розпливчасті формулювання на кшталт «аморальна інформація» неприпустимі.

2. *Регламентованість підстав і процедур обмеження.* Закон повинен визначати виключний перелік підстав для блокування, строки, відповідальних осіб і механізм повідомлення користувачів.

3. *Прозорість і підконтрольність.* Закони мають бути зрозумілими широкій аудиторії. Потрібні запобіжники від зловживань – незалежні органи, судовий і парламентський контроль, звітування регулятора.

4. *Принцип пропорційності.* Обмеження мають бути мінімально необхідними. Наприклад, достатньо видалити незаконний контент, а не блокувати весь ресурс.

5. *Незалежність рішень.* Блокування сайтів має відбуватися на підставі рішення суду чи іншого незалежного органу, а не за ініціативою політиків або адміністрацій.

6. *Мінімізація побічної цензури.* Втручання має здійснюватися щодо конкретного контенту або порушника, без обмеження добросовісних ресурсів. Цей підхід закріплено і в Законі «Про медіа».

Крім правових гарантій, не менш важливим є розвиток співрегуляції та саморегуляції. Контентні ризики часто доцільніше усувати шляхом превенції, а не каральних заходів. Ефективною є модель, коли держава встановлює стандарти, а реалізацію здійснюють самі платформи у співпраці з громадянським суспільством. Прикладом є Кодекс практик ЄС щодо дезінформації.

В Україні вже діє де-факто співрегуляційна модель: Meta та YouTube співпрацюють з владою у блокуванні проросійського контенту, маркуванні джерел пропаганди тощо. Платформи заявляють про готовність адаптуватися до вимог держав, якщо вони не суперечать базовим правам користувачів [15].

Важливою гарантією правомірності втручання є судовий контроль. В Україні рішення регулятора можна оскаржити в адміністративному суді (ст. 13 ЄКПЛ). Крім того, Укра-

їна визнає юрисдикцію ЄСПЛ, який вже має достатню практику щодо свободи вираження онлайн.

Важливим елементом захисту прав є підвищення рівня цифрової грамотності громадян. Поінформоване суспільство здатне самостійно ідентифікувати фейки, повідомляти про порушення, користуватись інструментами конфіденційності, зменшуючи потребу у державному втручанні.

Висновки. Онлайн-платформи відіграють значиму роль у реалізації свободи слова в цифрову добу, але одночасно становлять виклик для адміністративно-правового регулювання, особливо в умовах гібридних

загроз, дезінформації та відсутності чіткого правового статусу багатьох цифрових суб'єктів. Український досвід демонструє необхідність формування збалансованої правової моделі, що поєднує інструменти захисту інформаційної безпеки із гарантіями свободи вираження поглядів. Ефективне регулювання онлайн-платформ має ґрунтуватися на міжнародних стандартах, прозорих процедурах, судовому контролю, принципі пропорційності та співрегуляції. Лише за умови дотримання цих засад можливо уникнути надмірного втручання, зміцнити довіру до цифрового середовища та забезпечити стійкість демократичних інституцій в інформаційну епоху.

Анотація

У статті досліджено правову природу онлайн-платформ як об'єкта адміністративно-правового регулювання в контексті сучасних інформаційних викликів та забезпечення свободи вираження поглядів. Зростання ролі цифрових сервісів у поширенні інформації, формуванні суспільної думки, впливі на політичні процеси та інформаційну безпеку зумовило необхідність перегляду підходів до їх правового статусу. Онлайн-платформи (соціальні мережі, відеохостинги, месенджери та інші сервіси) дедалі більше впливають на реалізацію фундаментальних прав людини, зокрема права на свободу слова, що потребує збалансованого втручання з боку держави.

Особливу увагу приділено окресленню меж допустимого адміністративного втручання, яке має відповідати принципам правової держави, бути пропорційним і не трансформуватись у приховану чи пряму цензуру.

Проаналізовано сучасні виклики, пов'язані з дезінформацією, маніпуляціями в онлайн-просторі, мовою ворожнечі, кіберзагрозами та поширенням ворожої пропаганди, які можуть підривати основи демократичного порядку. Наводиться приклад трансформації підходів до інтернет-регулювання в Україні в умовах війни та гібридної агресії з боку РФ, зокрема із посиленням на досвід блокування російських платформ і ініціатив щодо регулювання месенджерів.

Проаналізовано міжнародний досвід регулювання онлайн-платформ, зокрема Європейського Союзу, окремо, Німеччини та Франції, а також США. Порівняльно-правовий аналіз дозволив виявити моделі співрегуляції як найоптимальніші для країн із демократичною традицією, де баланс між інформаційною безпекою і свободою слова забезпечується не лише через державне втручання, а й через участь самих платформ та громадянського суспільства.

У підсумку сформульовано рекомендації для національного законодавця, спрямовані на дотримання принципу пропорційності, передбачуваності, наявності незалежного контролю, судового оскарження та запобігання побічній цензурі. Обґрунтовано доцільність впровадження моделі співрегулювання, яка дозволить поєднати потреби національної безпеки з дотриманням стандартів свободи слова в умовах цифрової трансформації медіапростору.

Ключові слова: онлайн-платформи; адміністративно-правове регулювання; свобода слова; цифрові права; дезінформація; співрегуляція; інформаційна безпека; пропорційність; цензура; національне законодавство; судовий контроль.

Karapetian O.O. Online platforms as an object of administrative and legal regulation: challenges to freedom of expression

Summary

The article explores the legal nature of online platforms as an object of administrative and legal regulation in the context of contemporary information challenges and the protection of freedom of expression. The growing role of digital services in disseminating information, shaping public opinion, influencing political processes, and ensuring information security necessitates a reconsideration of their legal status. Online platforms (including social networks, video-hosting services, messengers, and other digital tools) increasingly affect the exercise of fundamental human rights—particularly the right to freedom of expression—thus requiring a carefully balanced approach by the state.

Special attention is given to defining the limits of permissible administrative intervention, which must align with the principles of the rule of law, remain proportionate, and avoid transforming into covert or overt censorship. The paper analyzes key challenges such as disinformation, online manipulation, hate speech, cyber threats, and the spread of hostile propaganda, all of which may undermine democratic governance. The Ukrainian approach to internet regulation is examined in the context of war and hybrid aggression by the Russian Federation, including case studies involving the blocking of Russian platforms and initiatives targeting messenger regulation.

The article further analyzes international regulatory experiences, with a focus on the European Union—particularly Germany and France—as well as the United States. A comparative legal perspective reveals that co-regulation models are optimal for democratic countries, where a balance between information security and freedom of expression is achieved through the joint efforts of the state, digital platforms, and civil society.

In conclusion, the article outlines specific recommendations for national legislators aimed at ensuring proportionality, legal certainty, independent oversight, judicial review, and safeguards against indirect censorship. The adoption of a co-regulatory model is justified as a way to reconcile national security imperatives with international standards of freedom of expression in the digital media environment.

Key words: *online platforms; administrative and legal regulation; freedom of expression; digital rights; disinformation; co-regulation; information security; proportionality; censorship; national legislation; judicial oversight.*

Список використаних джерел:

1. Найчастіше новини під час війни українці отримують із соцмереж – опитування «Опори» // Детектор медіа. – 2022. – 1 червня. URL: <https://detector.media/infospace/article/199761/2022-06-01-naychastishe-novyny-pid-chas-viyny-ukraintsi-otrymuyut-iz-sotsmerezh-opytuvannya-opory/>.
2. Порошук Н. Названо найпопулярніше джерело інформації серед українців / Наталія Порошук // Главком. – 2024. – 28 жовтня. URL: <https://glavcom.ua/country/society/nazvano-najpopuljarnishe-dzherelo-informatsiji-sered-ukrajintsiv-1028227.html>.
3. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. Свобода у безпеці: навіщо потрібна регуляція соціальних медіа та онлайн-платформ. – 2024. – 11 квітня. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/3851266-svoboda-u-bezpeci-naviso-potribna-regulacia-socialnih-media-ta-onlajnplatform.html>.
4. The Digital Markets Act. URL: https://digital-markets-act.ec.europa.eu/index_en
5. The Digital Services Act. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en.

6. Закусило М. Заборона доступу до «ВКонтакте», «Однокласників», «Яндексу» та Mail.ru: коли, як і для кого / Мар'яна Закусило // Детектор медіа. – 2017. – 16 травня. URL: <https://detector.media/infospace/article/126012/2017-05-16-zaborona-dostupu-do-vkontakte-odnoklasnykiv-yandeksu-ta-mailru-koly-yak-i-dlya-kogo/>.
7. Зеленчук В. Протистояння держави та Telegram: відносини, в яких "все складно" / Володимир Зеленчук // Інститут масової інформації. – 2024. – 28 березня. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/protystoyannya-derzhavy-ta-telegram-vidnosyny-v-yakyyh-vse-skladno-i60254>.
8. Законопроект, націлений на регулювання Telegram, Палата представників США вимагає продажу Tiktok американській компанії. Огляд «Інтернет свободи» за березень 2024. URL: <https://netfreedom.org.ua/article/v-ukrayini-iniciyuvali-zakonoprojekt-nacilenij-na-regulyuvannya-telegram-palata-predstavnikov-ssha-vimagaye-prodazhu-tiktok-amerikanskij-kompaniyi-oglyad-internet-svobodi-za-berezen-2024>.
9. Європейські регулятори назвали платформи, які потраплять під особливий контроль. – 2023. – 25 квітня. URL: <https://netfreedom.org.ua/article/yeuropejski-regulyatori-nazvali-platformi-yaki-potraplyat-pid-osoblivij-kontrol>.
10. Закон України «Про медіа» // *Відомості Верховної Ради України*. – 2023. – № 47–50. – Ст. 120. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>.
11. ЄС посилює боротьбу з фейками: Кодекс практики щодо дезінформації стане частиною Акту про цифрові послуги // Центр демократії та верховенства права. – 2025. – 14 лютого. URL: <https://cedem.org.ua/news/yes-posylyuye-borotbu-z-fejkamy/>.
12. У Німеччині набув чинності закон про заборону ненависті в мережі // MediaSapiens. – 2017. – 3 жовтня. URL: <https://ms.detector.media/zakonodavstvo/post/19753/2017-10-03-u-nimechchyni-nabuv-chynnosti-zakon-pro-zaboronu-nenavysti-v-merezhi/>.
13. France: Constitutional Court Strikes Down Key Provisions of Bill on Hate Speech // The Library of Congress. – 2020. – 29 червня. URL: <https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2020-06-29/france-constitutional-court-strikes-down-key-provisions-of-bill-on-hate-speech/>.
14. Чому зміни в Section 230 можуть стати початком нової епохи інтернету? // Аналітичний центр ADAstra. – 2021. – 13 січня. URL: <https://adastra.org.ua/blog/chomu-zmini-v-section-230-mozhut-stati-pochatkom-novoyi-epohi-internetu>.
15. Опришко Л., Бурмагін О. Як Україна співпрацюватиме з Мета, Youtube та Telegram: пояснення медіаюристів. – 2024. URL: <https://ppl.org.ua/yak-ukrayina-spivpracyuvatime-z-meta-youtube-ta-telegram-poyasnennya-mediayuristiv.html>.